

του Μιχαήλ Χούλη, Θεολόγου

ΙΩΑΝΝΗΣ Ο ΒΑΠΤΙΣΤΗΣ: Ο ΠΡΟΔΡΟΜΟΣ ΚΑΙ ΔΕΙΚΤΗΣ ΤΟΥ ΘΕΑΝΘΡΩΠΟΥ

Γονείς του Ιωάννη ήσαν ο ιερέας Ζαχαρίας και η Ελισάβετ. Η γέννησή του οφείλεται σε θαύμα. Ήταν η απάντηση του Θεού στις θερμές προσευχές των γονέων του και στην αληθινή πίστη που τους διακατείχε. Μάλιστα το σπουδαίο γεγονός του ερχομού του στον κόσμο, αλλά και το όνομα του μελλοντικού προφήτη, ανήγγειλε όχι ένας απλός γιατρός της εποχής εκείνης, αλλά ένας αρχάγγελος, ο Γαβριήλ, που επεσήμανε και την μοναδική αποστολή του αγίου παιδιού, που θα ήταν το άνοιγμα του δρόμου και η πνευματική ενημέρωση των ανθρώπων για την επίσκεψη του Θεού στον λαό του με τη μορφή του Ιησού Χριστού. Ο Ζαχαρίας έδειξε ολιγοπιστία και, για να φανεί στη συνέχεια η δύναμη και η δόξα του Θεού, ο άγγελος τού στέρησε τη φωνή για εννέα μήνες, μέχρι τη γέννηση του παιδιού και την ονοματοδοσία του (8η ημέρα από τη γέννησή του) (Λουκ. 1,20).

Για τον Ιωάννη, ο μεγάλος Ησαΐας είχε προφητεύσει τα εξής: «Μια φωνή βροντοφωνάζει στην έρημο: Ετοιμάστε το δρόμο για τον Κύριο, ισιώστε τα μονοπάτια να περάσει» (Ματθ. 3,3). Ολοκάθαρα επισημαίνεται στα λόγια και τα έργα του Βαπτιστή Ιωάννη, καθώς και σε όλη την Καινή Διαθήκη, η θεότητα του Χριστού, όταν μάλιστα ο Πρόδρομος αποκαλύπτει: «Εγώ δεν τον ήξερα ποιος ήταν, αυτός όμως που με έστειλε να βαπτίζω με νερό, αυτός μου είπε: 'εκείνος που πάνω του θα δεις να κατεβαίνει και να μένει το Πνεύμα, αυτός είναι που βαπτίζει με Άγιο Πνεύμα'. Κι αυτό εγώ το είδα. Και διακήρυξα δημόσια πως αυτός είναι ο Υιός του Θεού» (Ιω. 1,33-34).

Η βασική αποστολή του Βαπτιστή Ιωάννη ήταν να είναι πρόδρομος και άμεσος προάγγελος του λυτρωτικού έργου του Ιησού Χριστού, τον οποίον Ιησού ο ίδιος βάπτισε και παρέδωσε μάλιστα και τους μαθητές του στην θεία παιδαγωγία Εκείνου. Γι' αυτό και σε κάθε τέμπλο Ορθόδοξου ναού, η ασκητική του εικόνα έχει τοποθετηθεί δίπλα στον Χριστό. Ο Ιωάννης δεν παρέλειπε να αποκαλύπτει στους συνανθρώπους του ότι το βάπτισμα που τελούσε με νερό δεν έπαυε να είναι βάπτισμα μετανοίας και μόνο, ενώ το βάπτισμα που παρέχει ο Χριστός είναι αγιοπνευματικό και σωτήριο. «Αυτός που έρχεται ύστερα από μένα», τους έλεγε, «και που υπάρχει πριν από μένα» (Ιω. 1,27) «είναι πιο ισχυρός από μένα, και δεν είμαι άξιος ούτε τα υποδήματά Του να κρατήσω. Αυτός θα σας βαπτίσει με Άγιο Πνεύμα και φωτιά» (Ματθ. 3,11). Για τον Χριστό είπε άλλωστε τα μοναδικά λόγια ότι πρόκειται για «τον αμνό του Θεού, που παίρνει πάνω του την αμαρτία των ανθρώπων» (Ιω. 1,29).

Τα Θεοφάνια Ή κοινώς 'Φώτα' ΚΑΙ Ποιος είναι ο συμβολισμός τους

Ο ευαγγελιστής Λουκάς περιγράφει την βάπτιση του Χριστού ως εξής: «Όταν βαπτίστηκαν όλοι και βαπτίστηκε και ο Ιησούς, την ώρα που προσευχόταν άνοιξε ο ουρανός και κατέβηκε σ' αυτόν το άγιο Πνεύμα με ορατή μορφή, σαν περιστέρι. Κι ήρθε φωνή από τον ουρανό που έλεγε: Εσύ είσαι ο αγαπημένος μου Υιός, εσύ είσαι ο

εκλεκτός μου» (3,21). Για να τα καταλάβουμε καλύτερα πρέπει να θυμηθούμε τι γινόταν κατά την ενθρόνιση των εβραίων βασιλιάδων, σύμφωνα με την παλιά ιουδαϊκή παράδοση. Οι βασιλιάδες τότε, όπως ο Σαούλ. Ο Δαβίδ, ο Σολομώντας, λέγονταν χριστοί επειδή χρίονταν από κάποιο προφήτη με λάδι ή μύρο. Αργότερα, κατά την επίσημη ανακήρυξη στο βασιλικό αξίωμα, έψελναν τον 2ο ψαλμό, όπου ο Θεός λέει στον χριόμενο: «Εσύ είσαι ο αγαπημένος μου υιός, εγώ σήμερα σε εγέννησα» Έτσι και ο Ιησούς, ο απόγονος του Δαβίδ, χρίεται από τον Βαπτιστή και Προφήτη Ιωάννη Μεσσίας που σημαίνει χρισμένος, χριστός και βασιλιάς του καινούργιου κόσμου του Θεού. Ένας βασιλιάς που δεν έχει σχέση όμως με την καταπίεση και εξουσία επίγειων καθεστώτων.

Ποια είναι τα χαρακτηριστικά της βασιλείας του Χριστού, όπως φαίνεται στην βάπτισή του

Μιλάμε συνεχώς για βασιλεία του Χριστού γιατί ο τότε κόσμος γνώριζε μόνο βασιλείς και αυτοκράτορες. Ένα χαρακτηριστικό της βασιλείας του Χριστού είναι η τεράστια σημασία που δίνεται πλέον στο Άγιο Πνεύμα. Ενώ παλιά οι βασιλιάδες χρίονταν με λάδι ή με μύρο, ο Ιησούς χρίεται με το Πνεύμα το Άγιο, που κατεβαίνει σ' αυτόν με την μορφή περιστεριού. Αυτό έχει ιδιαίτερη σημασία. Γιατί ο κόσμος, σ' αυτή την ιστορική φάση που περνάει, είναι υποταγμένος στον σατανά. Στο πνεύμα δηλαδή του ψέματος, της βίας και της αδικίας. Αντίθετα, ο καινούργιος κόσμος της βασιλείας του Χριστού χαρακτηρίζεται από την κυριαρχία του Πνεύματος του Θεού που είναι πνεύμα δικαιοσύνης, χαράς, ειρήνης και ελευθερίας. Καθετί που είναι σωστό, δίκαιο, αγαθό και ωραίο έχει πηγή το Πνεύμα του Θεού. Φορέας λοιπόν ενός τέτοιου Πνεύματος είναι ο Χριστός. Τέτοιο είναι και το Πνεύμα της νέας Βασιλείας.

Μετά, η Θεοφάνεια της βάπτισης έχει σχέση και με την παλιά προφητεία του Ησαΐα για τον «Δούλο του Θεού». Τι έλεγε η προφητεία; «Να, αυτός είναι ο δούλος που διάλεξα, ο αγαπητός που αγάπησα. Θα θέσω το πνεύμα μου πάνω σ' αυτόν και θα κηρύξει στα έθνη της γης...» (42,1). Ο δούλος λοιπόν του Θεού δεν θα έρθει να εξουσιάσει τους λαούς όπως οι άλλοι βασιλιάδες. Θα έρθει στον κόσμο ως ταπεινός διάκονος και θα προσφέρει τον εαυτόν του στην υπηρεσία των άλλων. Όλα αυτά επαληθεύονται στο πρόσωπο του Χριστού. Και τέλος όταν ο ιερέας στην δική μας βάπτισή μας αλείφει με λάδι, μας καλεί να παλέψουμε σαν πνευματικοί αθλητές για να γίνει πραγματικότητα ο κόσμος της χάριτος του Χριστού με την δική μας υπηρεσία και συμβολή.

Γιατί να μην βαπτιζόμαστε μεγάλοι όπως ο Χριστός και μας βαπτίζουν σε τόσο μικρή ηλικία; Τι συνέβαινε στην πρώτη Εκκλησία;

Στα πρώτα χριστιανικά χρόνια βαπτίζονταν οι άνθρωποι μεγάλοι διότι δεν υπήρχαν οικογένειες χριστιανικές για να μεγαλώσουν παιδιά με χριστιανική ανατροφή και να τα βαπτίσουν με την θέληση των γονέων. Ήταν όλοι δηλαδή είτε Ιουδαίοι είτε εθνικοί στην θρησκεία. Μετά, από τα πρώτα χριστιανικά χρόνια, μετά την προτροπή του Κυρίου "Πορευθεντες μαθητευσατε πάντα τα εθνη βαπτιζοντες αυτους εις το ονομα του Πατρος και του Υιου και του Αγιου Πνευματος" (Ματθ.

44,19) και πιστή η πρώτη Εκκλησία στην ανάγκη χριστιανικής αγωγής των παιδιών, σύμφωνα με τα λόγια του Θεανθρώπου «αφήστε τα παιδιά και μην τα εμποδίζετε να έλθουν σε μένα» (Ματθ. 19, 13-15), βαπτίζονταν και τα νήπια. Συγκεκριμένα βαπτίζονταν ολόκληρες οικογένειες μέσα στις οποίες υπήρχαν και πολλά παιδιά, αρχής γενομένης με το κήρυγμα του απ. Πέτρου, που κάλεσε όλους τους παρευρισκόμενους να βαπτισθούν (τρεις χιλιάδες ανθρώπους), μικρούς και μεγάλους, με τα λόγια: «αυτά που υποσχέθηκε ο Θεός είναι για σας και για τα παιδιά σας» (Πραξ. 2, 38-39). Έτσι, η θεοσεβής Λυδία από την πόλη των Θυατείρων, βαπτίσθηκε αυτή και οι οικιακοί της (Πραξ. 16,15), ο δεσμοφύλακας του Παύλου και του Σίλα βαπτίσθηκε αυτός και όλοι οι δικοί του (Πραξ. 16,33), καθώς και η οικογένεια του Στεφανά από τον απ. Παύλο (Α' Κορ. 1,16).

Να στερήσουν, αλήθεια, οι Χριστιανοί από τα παιδιά τους τον Παράδεισο, αφήνοντάς τα αβάπτιστα, όταν γνωρίζουν πως χωρίς το Άγιο Βάπτισμα δεν ανήκει κανείς στην Εκκλησία ως μέλος του Σώματος του Χριστού; (Α' Κορ. 12,12-13). Είναι δυνατόν; Με το ίδιο σκεπτικό που από καθήκον περιέτεμναν τα μωρά τους οι Ισραηλίτες και σήμερα τα μαθαίνουν οι γονείς τη γλώσσα τους ή γραφή και ανάγνωση ή τα εμβολιάζουν κατά των διαφόρων ασθενειών και χορηγούν αντιβιώσεις, χωρίς να τα ρωτήσουν, βαπτίζουν οι χριστιανοί γονείς τα παιδιά τους, διότι πιστεύουν, και έτσι είναι, ότι αυτό τα προφυλάσσει από κάθε πνευματικό κίνδυνο και τα οπλίζει με πνευματική πανοπλία κατά του αρχεκάκου όφews, του Σατανά, οδηγώντας τα στην κατά χάρη ένωση με τον Ιησού Χριστό.

Ο αγιασμός των υδάτων και τα ΑΓΙΑ Θεοφάνεια

Στην γιορτή των Θεοφανείων ή Επιφανείων ή Φώτων, φάνηκε στον κόσμο η Αγία Τριάδα. Η φωνή του Θεού Πατέρα, ο Γιος του Θεού να βαπτίζεται και το Άγιο Πνεύμα «εν είδει περιστεράς» βεβαίωνε την αλήθεια του ευαγγελικού λόγου. Γι' αυτό και είναι μεγάλη γιορτή της Εκκλησίας. Κατά τη διάρκεια των Θεοφανείων γίνεται ο μεγάλος αγιασμός των νερών. Σκοπός είναι ο εξαγνισμός του νερού που είναι το πολυτιμότερο στοιχείο ζωής. Αγιάζεται το νερό και όλη η φύση μετατρέπεται σε φορέα της Χάρης του Θεού για τη σωτηρία των ανθρώπων. Η Εκκλησία, επειδή ενδιαφέρεται για την οικολογία και σέβεται την κτίση, έχει ακολουθίες για τη φύση, τα ζώα, τα αντικείμενα και τις ασχολίες του ανθρώπου, όπως το λάδι, το νερό, το κρασί κ.α. Σε όλα αυτά προβάλλει τον Σταυρό. Ο Σταυρός ρίχνεται στη θάλασσα γιατί είναι ξύλο πλέον σωτηρίας, αφού μαρτύρησε πάνω του ο Χριστός. Και μας δείχνει ότι πρέπει να συνοδεύει κάθε πιστό χριστιανό. Φυσικά, ο ίδιος ο Χριστός άγιασε αρχικά τα νερά, με την βάπτισή Του, και οι μαθητές του βάπτιζαν μεγάλο πλήθος κόσμου. Επομένως ο Κύριος ήταν εκείνος που μας έδειξε την χρήση του νερού σαν μέσο εξαγνισμού. Και λίγο πριν, βέβαια, ο άγιος Ιωάννης ο Πρόδρομος, ο αποκαλούμενος και Βαπτιστής.

Τέλος, όπως φάνηκε εξ Ουρανού ότι ο Χριστός είναι ο φυσικός Υιός του Θεού, έτσι και εμείς καθιστάμεθα ΧΑΡΙΣΜΑΤΙΚΑ ΥΙΟΙ του Θεού μέσω του Αγίου Βαπτίσματος, που σημαίνει είσοδο στην οικογένεια του Θεού και συνδέεται με τον θάνατο και την ανάσταση του Ιησού (Ρωμ. 6,3 κ.ε.). Και όπως χρίστηκε ο Ιησούς με το Πνεύμα ως πνευματικός ηγέτης του νέου κόσμου-λαού του Θεού, έτσι και εμείς με το άγιο

Χρίσμα δεχόμεθα τα χαρίσματα της Δόξης Του και γινόμαστε μέτοχοι της ανέσπερης Βασιλείας του Θεού. Με την είσοδο της Χάριτος του Θεού στην ανθρωπότητα, ένεκα του αγιαστικού έργου του Χριστού και δια της Πεντηκοστής που οδηγεί την Εκκλησία «εις πάσαν την αλήθειαν» (Ιω. 16,13) -δεν μπορεί επομένως να εκπέσει ιστορικά η Εκκλησία από την αλήθεια- φάνηκε, από τα άγια πλέον Θεοφάνεια, πως «τα άνω τοις κάτω συνεορτάζει και τα κάτω τοις άνω συνομιλεί» (από την ευχή του μεγάλου Αγιασμού, του Σωφρονίου Ιεροσολύμων).

Ο Κύριος γεννήθηκε ως άνθρωπος και, επιλέγοντας να ζήσει την επίγεια ζωή Του ως διάκονος και υπηρέτης για μας, μαρτύρησε δια του λόγου και δια του αίματός Του για να ενωθούν οι πιστοί με το Θεό και να ζήσουν αιώνια. Και εμείς ακολουθώντας τον Αρχηγό της Ζωής οφείλουμε να δαπανώμεθα υπέρ των άλλων, να παλεύουμε κατά των παθών και να μαρτυρούμε την Τριαδική αλήθεια, διάγοντες εν ταπεινώσει και μετανοία, αφού είναι γνωστό πως «η βασιλεία του Θεού κερδίζεται με προσπάθεια και την κατακτούν αυτοί που αγωνίζονται» (Μτθ. 11,12).